

Családi pótlék határokon átívelő esetekben (Európai Unió, Európai Gazdasági Térség és Svájc)

A nemzetközi jog alkalmazása

A jelen tájékoztató áttekintést ad a határokon átívelő esetek sajátosságai tekintetében. A családi pótlékra vonatkozó általános tudnivalókat a családi pótlékról szóló tájékoztatóban találja.

1. Általános tudnivalók

A családi pótlék határokon átívelő eseteiben a nemzeti jogot megelőzően elsődlegesen az európai jog előírásait kell figyelembe venni.

A jövedelemadóról szóló német törvény (Einkommensteuergesetz) szerinti adójogi családi pótlék, illetve a családi pótlékról szóló német szövetségi törvény (Bundeskindergeldgesetz) szerinti társadalombiztosítás-jogi családi pótlék nyújtásához ezért határokon átívelő esetekben a 883/2004 és 987/2009 számú (EK) idevonatkozó rendeleteket kell a szociális biztonság rendszereinek összehangolására bevonni.

Példa: Müller család Max nevű újszülött gyermekével Németországban lakik. Müller úr Ausztriában dolgozik és naponta ingázik lakó- és munkahelye között. Müller asszony háztartásbeli. A családi pótlékra való jogosultság alapvetően Németországban és Ausztriában is fennállna.

Müller úr feleségével egyetértésben családi pótlékot szeretne igényelni Max számára.

A határokon átívelő vonatkozás alapján a jövedelemadóról szóló német törvény (Einkommensteuergesetz) mellett a 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeleteket is figyelembe kell venni.

2. Miért szükségesek a 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek?

Mivel a családi pótlék határokon átívelő eseteiben rendszerint egyidejűleg több államban is tekintetbe jöhetnek jogosultságok, ezért úgy nevezett különböző jogosultsági alapok konkurenciái jönnek létre.

A különböző jogosultsági alapok konkurenciájának feloldására a 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek meghatározzák, hogy mely jogszabályok alkalmazhatók az érintett személyek tekintetében, és melyik állam illetékes a családi támogatások az érintett személyek részére való nyújtásában. Ez megakadályozza, hogy egy személy egyidejűleg több tagállam jogszabálya alá tartozzon és ezért többszörösen kapjon azonos célú juttatásokat. Egy személy alapvetően csakis egy tagállam jogszabályai alá tartozhat.

Az európai jogi összehangolási előírásoktól függetlenül csupán nemzeti jog szerint is fennállhat a jogosultság, amennyiben egy állam az európai jogi szabályozások szerint ugyan nem illetékes, azonban a jogosultság előfeltételei a nemzeti jog szerint teljesülnek.

A példa folytatása: Mivel Ausztriában és Németországban is alapvetően fennáll Max családi pótlékra való jogosultsága, ezért az európai összehangolási előírásoknak alapján ellenőrizni kell, hogy melyik állam illetékes a családi pótlék folyósítása tekintetében.

3. Mely esetekben alkalmazhatók a 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek?

A 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek 2010. május 1-je óta az Európai Unió valamennyi országában érvényesek. 2012. április 1-je óta a Svájcban és az Európai Gazdasági Térség államaihoz (Izland, Liechtenstein és Norvégia) fűződő kapcsolatokra is érvényesek. A családi juttatások összehangolása azelőtt az 1408/71 és 574/72 számú (EGK) rendeletek szerint történt.

A személyes érvényességi kör magába foglalja a tagállamok állampolgárait, azoknak hozzátartozóit illetve hátramaradottait, valamint a rendeletek érvényességi területén lakó elismert menekülteket vagy hontalanokat, és rendszerint harmadik államok állampolgárait is, akik jogszerűen tartózkodnak a tagállamok egyikében.

A példa folytatása: A 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek alkalmazhatók, mivel Müller úr és Müller asszony az Európai Unió állampolgárai, Németországban laknak és Müller úr ausztriai munkahelyével fennáll az Európai Unió egy más tagállamához fűződő vonatkozás.

Amennyiben már 2020. december 31-e előtt németországi lakóhellyel rendelkezett, vagy Németországban foglalkoztatotti viszonyban állt, az ügy az EU/Egyesült Királyság kilépési megállapodása alá esik. Ebben az esetben a megjegyzések továbbra is érvényesek az Egyesült Királyságra vonatkozó esetekre is.

4. Mely jogszabályokat kell nemzetközi esetekben alkalmazni?

A 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek többek között azt is meghatározzák, hogy mely nemzeti jogszabályokat kell az érintett személyek tekintetében alkalmazni.

Ha Ön alkalmazotti viszonyban vagy vállalkozóként kereső tevékenységet folytat, akkor a jogszabályok mérvadó szabályozásai szerint azon tagállam jogszabályai alá tartozik, amelyben alkalmazotti viszonyban vagy vállalkozóként kereső tevékenységet folytat. Munkaviszonnal/vállalkozói tevékenységgel egyenrangú a munkaviszony munkanélküliség miatti megszakítása is, amíg az adott állam jogszabályai szerint munkanélküli juttatásokat folyósítanak.

Ezen túlmenően bizonyos személycsoportok tekintetében különleges szabályok érvényesek. Így például egy kiküldetésben levő munkavállaló (például egy németországi vállalat által egy bizonyos megbízás elvégzésére Franciaországba kiküldött munkavállaló) rendszerint továbbra is a kiküldő ország jogszabályai alá tartozik.

Más esetekben egy személy a lakóhely szerinti tagállam jogszabályai alá tartozik.

A példa folytatása: Müller úr Ausztriában végzett kereső tevékenysége alapján az osztrák jogszabályok alá tartozik. Müller asszony németországi lakhelye alapján a német jogszabályok alá tartozik.

5. Hogyan történik a különböző jogosultsági alapok konkurenciájának feloldása?

Amennyiben a gyermek tekintetében az Európai Unió és az Európai Gazdasági Térség két vagy több tagállamban vagy Svájcban fennáll a családi támogatásokra való jogosultság, és így egybeesnek a családi támogatásokra való jogosultságok, akkor a különböző jogosultsági alapok konkurenciáját a 883/2004 számú (EK) rendelet rangsorra vonatkozó előírásai szerint kell feloldani. A rangsorra vonatkozó előírások alapján dől el, hogy melyik tagállam illetékessége elsődlegesen illetve alárendelt a családi támogatások folyósítása tekintetében.

A rangsorra vonatkozó előírások a kereső tevékenységhez, nyugdíjhoz vagy lakhelyhez igazodnak; ezek a következőképpen alakulnak:

1) Amennyiben több államnak kell különböző okokból családi pótlékot nyújtania:

- Az az állam illetékes elsődlegesen, amelyben az munkaviszonyt vagy a vállalkozói kereső tevékenységet folytatják.
- Munkaviszony vagy vállalkozói tevékenység hiányában az az állam illetékes, amelynek jogszabályai szerint nyugdíjat folyósítanak.

A nyugdíjasokhoz számít minden, az állami nyugdíjbiztosítások egyikéből öregségi nyugdíjat, csökkent munkaképesség és haláleset miatti nyugdíjat élvező személy, valamint az állami balesetbiztosításból rokkantsági vagy haláleseti nyugdíjat élvezők. Nyugdíjasnak számítanak nyugállományba helyezett köztisztviselők és velük egyenjogú személyek is, akik ellátási juttatásaikat köztisztviselői vagy katonai jogi előírások alapján kapják.

Példák:

- Az anya A államban áll munkaviszonyban. Az apa nyugdíjat kap B államból. Mindkét szülő C államban lakik. Az anya munkaviszonya miatt A állam elsődlegesen illetékes.
- Korábban mindkét szülő A államban folytatott kereső tevékenységet vállalkozóként, és nem kapnak állami nyugdíjat. B államban laknak. B lakóhely szerinti állam illetékes.

2) Amennyiben azonos okokból több tagállamnak kell családi pótlékot nyújtania, akkor mindig az az állam illetékes, amelyben a gyermek lakik.

Példák:

- Az anya A államban áll munkaviszonyban. Az apa B államban áll munkaviszonyban. A gyermek A államban lakik, amely így elsődlegesen illetékes.
- Az anya A államból kap nyugdíjat. Az apa B államból kap nyugdíjat. A gyermek B államban lakik, amely így elsődlegesen illetékes.

A rangsorra vonatkozó előírások szerint elsődlegesen illetékes államnak teljes összegben kell nyújtania családi pótlékot. Az alárendelten illetékes államban viszont fel kell függeszteni a családi pótlékra való jogosultságot azon összeg erejéig, amelyet az elsődlegesen illetékes állam jogszabályai szerint megállapítható.

A családi pótlék különbözeti összegének kifizetése Németországban (mint alárendelten illetékes ország) ezért csak akkor lehetséges, ha a másik államban nyújtott családi pótlék alacsonyabb, mint a Németországban megállapított családi pótlék. Amennyiben a másik tagállamban megállapított juttatások magasabbak, akkor nem fizethető német családi pótlék.

Kivétel:

Amennyiben a gyermek apja A államban és a gyermek anyja B államban lakik, és a szülők egyike sem folytat kereső tevékenységet vagy kap nyugdíjat - tehát csakis a lakhelyre vonatkozó körülményekről van szó - , akkor az a tagállam illetékes, amelyben a gyermek lakik, itt tehát B állam. A másik lakóhely szerint tagállam azonban ebben az esetben nem nyújt különbözeti összegeket.

A példa folytatása: Családi pótlékot alapvetően Németországnak és Ausztriának is kellene nyújtania, azonban különböző okokból (kereső tevékenység/lakhely). Így a különböző jogosultsági alapok konkurenciája jön létre.

A kizárólag Ausztriában folytatott kereső tevékenység alapján elsődlegesen osztrák családi támogatásokat kell nyújtani. Németország csak alárendelten illetékes a családi pótlék nyújtása tekintetében. Így adott esetben német családi pótlékot kell nyújtani az osztrák családi pótlékhoz fennálló különbözeti összegében.

6. Ki kapja a családi pótlékot?

A 883/2004 számú (EK) rendelet nem szabályozza, hogy kinek a részére történjen a családi juttatások folyósítása az elsődleges, illetve alárendelt illetékességű államban, amennyiben több személy igényjogosult. Ezt kizárólag az adott állam nemzeti joga határozza meg.

A német jogszabályok szerint a családi pótlék annak a szülőnek a részére kerül kifizetésre, aki a gyermeket háztartásába felvette. Amennyiben a gyermek mindkét szülő háztartásában él, akkor a szülők, akik nem élnek tartósan külön, egymás között dönthetnek a jogosultság meghatározásáról, hogy ki kapja közülük a családi pótlékot. Amennyiben a gyermek nem az egyik szülő háztartásában él, akkor az a szülő kapja a családi pótlékot, aki a gyermeknek folyamatosan (magasabb) készpénztartásdíjat fizet.

Az Európa-jogi összehangolási előírások szerint az arra irányuló döntés tekintetében, hogy ki kapja a családi pótlékot, a fent nevezett jogszabályokat úgy kell alkalmazni, mintha mindkét szülő Németországban élne.

Példa:

- Az anya a gyermekkel Franciaországban lakik és nem folytat kereső tevékenységet. Nyugdíjat sem kap. Az apa Németországban él és Németországban végez kereső tevékenységet.

Az apa németországi kereső tevékenysége alapján elsődlegesen német családi pótlékot kell fizetni. Mivel a gyermek az anya háztartásában él, ezért a német családi pótlék a Franciaországban élő anyát illeti.

A példa folytatása: Mivel a gyermek a szülők közös háztartásában él, így jogosult kijelölése szükséges. A szülők Müller urat jelölték ki mint jogosult személyt. Müller úr részére (az osztrák családi pótlék mellett) adott esetben szintén családi pótlékot kell fizetni a különbözetek összegében.

7. Ön milyen igazolásokat köteles bemutatni?

A családi pótlék igénylését alapvetően írásban kell benyújtani és alá kell írni. Határokon átívelő tényállások esetén kérjük, használja a "Családi pótlék igénylése (KG 1)", "Gyermek melléklet" és "Külföld melléklet (KG 51)" formanyomtatványokat, melyekhez egy munkáltatói igazolás is tartozik. Vállalkozói tevékenység folytatása esetén emellett be kell mutatni a megfelelő igazolásokat is (ipar bejelentésének, adóhatározatnak a fénymásolatait).

Amennyiben Ön német nyugdíjat vagy német ellátási juttatásokat kap, akkor kérjük, használja a "Külföld mellékletet külföldi lakóhellyel rendelkező nyugdíjasoknak és árváknak (KG 51R)" formanyomtatványt.

18 év feletti gyermekek vonatkozásában kérjük, nyújtson be további dokumentumokat is, amelyek igazolják a figyelembe vétel tényállását. Kérjük, ehhez vegye figyelembe a családi pótlékról szóló tájékoztató 11. pontjában olvasható magyarázatokat.

A Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) a családi pótlék igénylésében Ön által megadott adatok alapján ellenőrzi, hogy szükségesek-e, illetve ha igen, egyedi esetben esetleg milyen további dokumentumok vagy formanyomtatványok szükségesek Öntől.

A legfontosabb formanyomtatványokat az interneten a **www.familienkasse.de** weboldalon is megtalálja, amelyeket dokumentumok formájában le lehet tölteni, a számítógépen ki lehet tölteni és ki lehet nyomtatni.

Az igénylést az igénylő lakhelyén a családi támogatások tekintetében illetékes külföldi intézményeknél is be lehet nyújtani. Amennyiben egy igénylés érkezik be a külföldi intézményhez, ez továbbítja az igénylést az illetékes Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) felé.

A kedvezményezett azonosítása alapvetően a **német** adóazonosító számon keresztül történik. A számot fel kell tüntetni a családi pótlék igénylésénél. A 883/2004/EK rendelet 67. cikke értelmében vett lakóhely fogalma alapján a 60. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a 987/2009/EK rendelet 60. cikkének (1) bekezdése értelmében állandó külföldi tartózkodás esetén is lehet adóazonosítót igényelni. Az adóazonosító szám a Szövetségi Központi Adóhivatalnál igényelhető. Ez a szám lehetővé teszi az egyedi azonosítást az adminisztratív eljárásokban, és felgyorsíthatja azokat. Az igényléssel kapcsolatos további információkért kérjük, látogasson el a www.bzst.de weboldalra.

A példa folytatása: Müller úr az igénylés keretében benyújtja a mindkét szülő által aláírt KG 51 igénylő formanyomtatványt, valamint egy munkáltatói igazolást. Amennyiben a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) az ellenőrzés során arra az eredményre jut, hogy a döntéshez még további dokumentumok szükségesek, akkor ezeket bekéri Müller úrtól.

8. Hogyan történik az információcsere a családi támogatások illetékes intézményei között?

A családi pótlék határokon átívelő eseteiben a Családi Támogatást Folyósító Pénztárnak (Familienkasse) a különböző jogosultsági alapok konkurenciájának vizsgálata során kapcsolatba kell lépnie a családi támogatásokat nyújtó külföldi intézménnyel az elsődleges illetve alárendelt illetékességek tekintetében. Ebből a célból az illetékes intézmények információcserére kötelesek.

Ezt az eljárást a 883/2004 és 987/2009 számú (EK) rendeletek írják elő, és ez kizárólag a (családi támogatások tekintetében illetékes) intézmények szintjén kerül lebonyolításra.

A példa folytatása: A Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) a jogosultság vizsgálata keretében megkeresi a családi támogatások tekintetében illetékes osztrák intézményt és tájékoztatja a Müller úr által benyújtott igénylésről, így az osztrák intézmény is vizsgálni tudja a jogosultságot.

A két intézmény a szükséges információk cseréje után arra az eredményre jut, hogy Ausztria az ott folytatott kereső tevékenység miatt elsődlegesen és Németország csak alárendelten illetékes a családi támogatások nyújtása tekintetében.

9. Önnek mit kell tudatnia a Családi Támogatást Folyósító Pénztárral (Familienkasse)?

Amennyiben családi pótlékot igényelt, akkor Ön a jövedelemadóról szóló német törvény (Einkommensteuergesetz) 68. § 1-es bekezdése, illetve a német szociális törvénykönyv (Sozialgesetzbuch) első könyvének 60. § 1-es bekezdése szerint köteles az Ön és gyermekei viszonyaiban beálló valamennyi változást haladéktalanul közölni a Családi Támogatást Folyósító Pénztárral (Familienkasse). Más hatóságok (például községi közigazgatás, lakcímnnyilvántartó hivatal vagy adóhivatal) felé történő közlés nem elegendő.

A változásokat akkor is közölnie kell, amennyiben a döntés szempontjából lényeges adatokat mindeddig nem Ön, hanem gyermeke továbbította a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) felé, vagy még nem született az Ön igénylésére vonatkozó döntés. Ez olyan változásokra is érvényes, amelyek csak a családi pótlék folyósításának befejeződése után jutnak az Ön tudomására, amennyiben ezek visszamenőlegesen kihatással lehetnek az Ön családi pótlékra való jogosultságára.

Határokon átívelő esetekben kiváltképpen akkor kell Önnek a Családi Támogatást Folyósító Pénztárt (Familienkasse) haladéktalanul értesítenie, amennyiben

- Ön vagy más jogosult munkaviszonyt/vállalkozói tevékenységet kezd vagy fejez be,
- Önt vagy más jogosultat munkáltatója kiküldetésbe küld más országba,
- Ön vagy más jogosult nyugdíjat kap illetve a nyugdíj fizetésétől elesik,
- Ön, más jogosult vagy egy gyermek lakhelyét külföldre illetve belföldre helyezi át,
- Ön vagy egy gyermek elhagyja az Ön eddigi háztartását.

Kérjük, ehhez vegye figyelembe a közreműködési kötelezettségekre vonatkozó tudnivalókat is a családi pótlékról szóló tájékoztató 2. pontjában.

A példa folytatása: Müller család áthelyezi lakóhelyét Ausztriába. Müller úrnak haladéktalanul tudatnia kell a Családi Támogatást Folyósító Pénztárral (Familienkasse), mivel ez a körülmény mérvadó a családi pótlékra való jogosultság tekintetében. Ekkor már nem áll fenn német családi pótlékra való jogosultság.

10. Ezen felül mit kell figyelembe venni?

A Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) rendszeresen (legalább évente egyszer) felülvizsgálja, hogy továbbra is fennáll-e a családi pótlék folyósításának valamennyi feltétele. Ebből a célból egy kérdőívet küldenek. Ezt idejében ki kell tölteni és a szükséges dokumentumokkal együtt visszaadni. Ez nem érinti az Ön arra irányuló kötelezettségét, hogy Ön **haladéktalanul** közöljön a Családi Támogatást Folyósító Pénztárral (Familienkasse) minden olyan változást, amely jelentőséggel bír a családi pótlékra való jogosultság szempontjából.

11. Milyen jogorvoslat lehetséges?

Amennyiben Ön nem ért egyet a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) egy döntésével, akkor a jogorvoslati határidőn belül az illetékes Családi Támogatást Folyósító Pénztárnál (Familienkasse) kifogást (adó jogi döntésekkel szemben) illetve ellentmondást (társadalombiztosítás-jogi döntésekkel szemben) nyújthat be írásban vagy mondhat ott írásba. A jogorvoslat határidejének betartásához ezt a másik állam családi támogatásokat nyújtó illetékes hivatalánál is be lehet nyújtani. A jogorvoslat elutasítása esetén a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) végzést hoz, amellyel szemben kereset nyújtható be.

12. Melyik Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) illetékes az Ön tekintetében?

Alapvetően az a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) illetékes, amelynek körzetében Ön lakik vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik. Határokon átívelő esetekben, amelyekben az igénylő vagy a másik szülő vonatkozásában nemzetközi jogszabályokat kell alkalmazni, azonban rendkívüli illetékességek állnak fenn. Ezeket a következő táblázatban olvashatja:

Ország	Az illetékes Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) elérhetőségei
Belgium Bulgária Luxemburg Hollandia Magyarország	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Rheinland-Pfalz – Saarland 55149 Mainz NÉMETORSZÁG Fax: +49 (681) 944 910 5324 Email: Familienkasse-Rheinland-Pfalz-Saarland@arbeitsagentur.de
Franciaország Svájc Csehország Teljesen árva gyermekek, ill. olyan gyermekek, akik nem ismerik szüleik tartózkodási helyét, Németországi lakóhellyel	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Baden-Württemberg West 76088 Karlsruhe NÉMETORSZÁG Fax: (Franciaország) +49 (781) 9393 697 Fax: (Svájc) +49 (7621) 178 260 585 Email: Familienkasse-Baden-Wuerttemberg-West@arbeitsagentur.de
Ausztria Horvátország Görögország Lettország Szlovákia	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Bayern Süd 93013 Regensburg NÉMETORSZÁG Fax: +49 (851) 508 617 Email: Familienkasse-Bayern-Sued@arbeitsagentur.de
Lengyelország	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Sachsen 09092 Chemnitz NÉMETORSZÁG Fax: +49 (3591) 661 878 Email: Familienkasse-Sachsen@arbeitsagentur.de
minden más EU/EGT tagállam Teljesen árva gyermekek, ill. olyan gyermekek, akik nem ismerik szüleik tartózkodási helyét, EU-/EGT-tagállamában vagy Svájcban levő lakóhellyel	Bundesagentur für Arbeit Familienkasse Bayern Nord 90316 Nürnberg NÉMETORSZÁG Fax: +49 (911) 529 3997 Email: Familienkasse-Bayern-Nord@arbeitsagentur.de

Kérjük, vegye figyelembe, hogy az Ön kiegészítő pótlékra való jogosultságára vonatkozó döntés tekintetében adott esetben egy másik Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) lehet illetékes. Németországi lakhely/szokásos tartózkodási hely esetén ez az a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse), amelynek körzetében Ön lakik.

A példa folytatása: Müller úr családi pótlék igénylése vonatkozásában az Ausztriához való nemzetközi vonatkozás alapján a Családi Támogatást Folyósító Pénztár (Familienkasse) Bayern Süd illetékes.